

Bronhiālās astmas zāļu lietošanas līdzestība Latvijas pacientiem

Dins Šmits¹, Kaspars Ozols², Ģirts Briģis¹

¹ Rīgas Stradiņa universitāte, Sabiedrības veselības un epidemioloģijas katedra, Latvija

² Rīgas Stradiņa universitāte, Medicīnas fakultāte, Latvija

Ievads. Slikta līdzestība hronisku slimību ārstēšanā ir vispasaules problēma un tās apmēri ir iespaidīgi. Sliktāka līdzestība vērojama slimībām, kuras norit ar maz izteiktiem vai intermitējošiem simptomiem, piemēram, bronhiālā astma un HOPS. Slikta līdzestība ilgtermiņa ārstēšanai ievērojami vājina ārstēšanas efektivitāti un padara to par būtisku problēmu gan attiecībā uz indivīda dzīves kvalitāti, gan veselības ekonomikas kontekstā. Nav iespējams vērtēt medicīnisku pasākumu sagaidāmos iznākumus, pamatojoties tikai uz šo pasākumu teorētisko efektivitāti, bet neņemot vērā sagaidāmo līdzestības apmēru.

Saskaņā ar publicētiem pētījumu datiem bronhiālās astmas pacientu līdzestība ārstēšanai ir visai plašā amplitūdā no 30 līdz 70%. Regulāra slimību kontrolējošo zāļu lietošanas līdzestība attīstītajās valstīs ir pat tikai 28%. Rezultāts ir slikta astmas kontrole, kurai ir klīniski iznākumi – astmas paasinājumi un pazemināta dzīves kvalitāte un arī ekonomiski iznākumi – biežākas hospitalizācijas un NMP dienesta izmantošana, kas rada nevajadzīgas izmaksas veselības aprūpes sistēmai.

Latvijā nav publicētas informācijas par pacientu līdzestību ārstēšanai.

Darba mērķis. Izpētīt kombinēto astmas un HOPS zāļu *Fluticasonum* / *Salmeterolum* (FP / SALM) un *Budesonidum* / *Formoterolum* (BUD / FORM) lietošanas biežumu 12 mēnešu periodā 100 pacientiem ar diagnozēm J45 (Astma) un J44 (Cita hroniska obstruktīva plaušu slimība).

Materiāls un metodes. Pētījuma primāro datu avots ir Nacionālā veselības dienesta kompensēto recepšu datubāze. No datubāzes tika identificēti 100 pacienti pēc šādas pazīmes: pētāmā 12 mēnešu perioda pirmajā mēnesī tie ir saņēmuši kādu no *Fluticasonum* / *Salmeterolum* vai *Budesonidum* / *Formoterolum* izlaides formām. Iekļaujamo pacientu izvēle tika veikta datubāzes rūtiņas, atlasot pēc zāļu izsniegšanas datuma – iekļauti pirmie 100, kuri izpildīja kritēriju. Kopējais šo zāļu lietotāju skaits Latvijā ir ap 25 000. Iekļautajai pacientu grupai tiek uzskaitīti saņemtie zāļu iepakojumi 12 mēnešu laikā un aprēķināta ārstēšanas līdzestība. 100% līdzestība tiek definēta kā 12 zāļu iepakojumu izlietojums 12 mēnešu laikā. Tiek pieņemts, ka zāļu iegāde atspoguļo patēriņu. Analīze veikta par 91 pacientu, jo deviņi neatbilda iekļaušanas kritērijiem.

Rezultāti. Pētījuma pacientu grupas vidējā līdzestība bija 38%, jeb vidēji 4,6 zāļu oriģināli 12 mēnešu periodā. FP / SALM grupā bija 58 pacienti, jeb 64% no kopējā skaita, bet BUD / FORM grupā 33 pacienti, kas sastāda 36% no kopējā skaita.

Līdzestība FP / SALM grupā bija 37,5%, bet BUD / FORM grupā – 40%.

Tika novērotas līdzestības atšķirības atkarībā no pacientu vecuma. Pacientiem vecumā līdz 50 gadiem līdzestība bija 31%, bet 50 gadu un vecākiem pacientiem – 40%.

Secinājumi. Šī pētījuma rezultāti parāda, ka līdzestība zāļu lietošanai ir ievērojami zemāka par paredzamo (100%), kas var būtiski ietekmēt kopējos ārstēšanas rezultātus.